

Informe jurídic en relació amb el Projecte de decret pel qual es regula l'acreditació de competències en tecnologies de la informació i la comunicació (ACTIC)

Es presenta a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades el Projecte de decret pel qual es regula l'acreditació de competències en tecnologies de la informació i la comunicació (ACTIC), per tal que l'Autoritat emeti el seu parer al respecte.

El Projecte de decret consta d'un preàmbul, un total de disset articles, sis disposicions addicionals, una disposició derogatòria i dues disposicions finals.

Examinat el projecte de decret, tenint en compte la normativa vigent aplicable, i d'acord amb l'informe de l'Assessoria Jurídica emeto l'informe següent

Fonaments jurídics

I

(...)

II

El Projecte de decret que s'examina té per objecte *“regular l'acreditació de competències en tecnologies de la informació i la comunicació (ACTIC) i el procediment per obtenir-la”*. També és objecte del decret la regulació dels centres col·laboradors, que es defineix com *“establiment o local on es fa la prova d'avaluació, referida en l'article 5 (...) La seva titularitat pot correspondre a una persona física o jurídica.”*

El projecte de decret deroga el Decret 89/2009, de 8 de juny, introduint, segons es fa constar en l'exposició de motius, *“novetats significatives, fonamentalment en relació amb el sistema de reconeixement automàtic de centres col·laboradors basat en la declaració responsable”, “s'agilita el sistema de revisió de l'estructura i els continguts de les competències, que se segreguen del decret i es regulen per ordre de la persona titular del departament competent en matèria de societat digital”, “ se suprimeix el mínim d'edat de 16 anys per obtenir el certificat de l'ACTIC” i “ es revisa la composició dels òrgans col·legiats de l'ACTIC, per racionalitzar-la i actualitzar-la”*.

En atenció a les previsions del projecte decret la tramitació de l'ACTIC i l'acreditació dels centres col·laboradors comporta el tractament d'un conjunt d'informació personal (entre les quals categories especials de dades i dades de menors) pels agents implicats en la seva tramitació, el qual haurà d'adequar-se a les previsions de l'RGPD i la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD).

Amb caràcter previ, cal assenyalar, que aquest informe s'emet exclusivament pel que fa a la valoració de la incidència que el projecte de decret pot tenir des del punt de vista de la protecció de dades personals, entesa com *“qualsevol informació sobre una persona física identificada o identificable (l'interessat). S'ha de considerar persona física identificable qualsevol persona la identitat de la qual es pot determinar, directament o indirectament, en particular mitjançant un identificador, com per exemple un nom, un número d'identificació,*

dades de localització, un identificador en línia o un o diversos elements propis de la identitat física, fisiològica, genètica, psíquica, econòmica, cultural o social d'aquesta persona" (article 4.1 de l'RGP).

En aquest sentit, no està sotmès a l'RGPD el tractament de les dades de les persones jurídiques, tal i com especifica el mateix RGPD, en establir que *"la protección otorgada por el presente Reglamento debe aplicarse a las personas físicas, independientemente de su nacionalidad o de su lugar de residencia, en relación con el tratamiento de sus datos personales. El presente Reglamento no regula el tratamiento de datos personales relativos a personas jurídicas y en particular a empresas constituidas como personas jurídicas, incluido el nombre y la forma de la persona jurídica y sus datos de contacto."* (Considerant 14).

Per tant, la normativa de protecció de dades no seria d'aplicació a les dades dels centres col·laboradors que siguin persones jurídiques.

En aquest context, s'examinen, a continuació, aquelles previsions del projecte de decret que tenen especial incidència en el dret fonamental a la protecció de dades personals, perspectiva des de la qual s'emet aquest informe.

III

Atès l'impacte que l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació tenen en el conjunt de drets i llibertats de les persones, i en particular en el dret fonamental a la protecció de dades i la privacitat, es considera que caldria incorporar com un dels objectius de l'ACTIC, regulat a l'article 2 del projecte de decret, el foment de la formació i la sensibilització de les persones respecte dels riscos, les normes, garanties i drets en relació amb el tractament de les seves dades personals i de la resta de persones.

En conseqüència es proposa incorporar un nou apartat 4 a l'article 2 amb el text següent:

"Contribuir al foment de la formació i la sensibilització de les persones respecte dels riscos, les normes, garanties i drets en relació amb el tractament de les dades personals."

En el mateix sentit, en la regulació de l'objecte de l'avaluació de les competències digitals que s'aborda a l'article 3, (que seran objecte de desenvolupament mitjançant una ordre del conseller competent en matèria de societat digital d'acord amb el que preveu l'article 1.3) i, en concret, pel que fa als coneixements que la prova ha de permetre valorar es considera oportú fer especial referència a la protecció de dades personals i a la privacitat.

Per tant, es proposa incorporar aquesta previsió en els coneixements que es relacionen a la lletra b) de l'article 3, tot suprimint el qualificatiu de *"bàsics"*, en la mesura que el grau d'aprofundiment en el coneixement d'aquestes conceptes ha de variar en funció dels nivells en que s'estructura l'ACTIC. Així es proposa la redacció del l'article 3.b) amb el text següent:

" Incorporar el coneixement de conceptes relatius a la societat digital, la protecció de les dades personals i la privacitat, la cultura digital, i les bones pràctiques en aquest entorn".

IV

Els articles 6, i 7 regulen respectivament, el procediment d'avaluació i el procediment d'inscripció a la prova d'avaluació.

D'acord amb el procediment establert, per poder realitzar la prova cal complimentar, prèviament, un model normalitzat de sol·licitud “*que consta al portal d'internet ACTIC*”, satisfer el pagament de la taxa, si s'escau, i realitzar la reserva telemàtica del centre col·laborador (art 7.a). Sembla, doncs, que el procediment de recollida de les dades personals dels participants s'efectua a través d'aquest formulari estàndard a través d'internet.

Pel que fa la recollida de les dades, cal recordar que, sigui quin sigui el procediment emprat, caldrà complir amb l'obligació prevista a l'article 13 de l'RGPD sobre la informació que cal facilitar quan les dades personals s'obtenen de l'interessat. Aquesta informació s'ha de facilitar de forma, concisa, transparent, intel·ligible i de fàcil accés. L'article 11 de l'LOPDGDD, quan les dades es recullen de l'interessat, permet presentar la informació que cal facilitar a l'interessat per capes o nivells, de tal manera que es faciliti una informació bàsica en un primer nivell, amb el contingut que preveu l'article 11.2 de l'LOPDGDD i on s'indiqui una adreça electrònica o un altre mitjà on es pugui accedir de manera senzilla i immediata a la resta de la informació que s'ofereix en un segon nivell.

Pel que fa a la identificació dels interessats en la presentació de la sol·licitud, escau tenir en consideració el que estableix l'article 9 de la Llei 39/2015, de 1 d'octubre, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques (LPAC), en la redacció donada pel Reial Decret-Llei 14/2019, de 31 de octubre, en relació amb l'obligació de les Administracions Públiques de verificar la identitat dels interessats en el procediment administratiu mitjançant la comprovació de les dades que constin en el seu DNI o document equivalent, i els sistemes d'identificació electrònica que els interessats poden utilitzar en les seves relacions electròniques amb les administracions públiques.

Caldrà tenir en consideració que, en el supòsit que s'utilitzin sistemes d'identificació que es basin en claus concertades o qualsevol altre sistema previst a la lletra c) de l'article 9.1 de l'LPAC, seran d'aplicació les obligacions imposades per l'article 9.3 de l'LPAC segons el qual els recursos tècnics necessaris per a la recollida, emmagatzematge i gestió d'aquestes dades s'han de situar en el territori de la Unió Europea o, en el territori espanyol en el cas de categories especials de dades:

“3. En relación con los sistemas de identificación previstos en la letra c) del apartado anterior, se establece la obligatoriedad de que los recursos técnicos necesarios para la recogida, almacenamiento, tratamiento y gestión de dichos sistemas se encuentren situados en territorio de la Unión Europea, y en caso de tratarse de categorías especiales de datos a los que se refiere el artículo 9 del Reglamento (UE) 2016/679, del Parlamento Europeo y del Consejo, de 27 de abril de 2016, relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos y por el que se deroga la Directiva 95/46/CE, en territorio español. En cualquier caso, los datos se encontrarán disponibles para su acceso por parte de las autoridades judiciales y administrativas competentes.

Los datos a que se refiere el párrafo anterior no podrán ser objeto de transferencia a un tercer país u organización internacional, con excepción de los que hayan sido objeto de una decisión de adecuación de la Comisión Europea o cuando así lo exija el cumplimiento de las obligaciones internacionales asumidas por el Reino de España.”

La mateixa prevenció cal aplicar en el cas que s'utilitzin sistemes de signatura electrònica previstos a la lletra c) de l'article 10 de l'LPAC en relació amb les obligacions d'ubicació a la Unió Europea o al territori espanyol, dels recursos tècnics per al tractament d'aquests sistemes de signatura, d'acord amb el que preveu l'article 10.3 de l'LPAC.

V

L'exposició de motius destaca com a novetat del projecte de decret que aquest suprimeix el mínim d'edat de 16 anys per obtenir el certificat de l'ACTIC que imposava el Decret 89/2009 de 9 de juny. Aquesta modificació comportarà el tractament de dades d'aquests menors de 16 anys. En aquest sentit, cal recordar el considerant 38 de l'RGPD que preveu: *“Els nens mereixen una protecció específica de les seves dades personals, ja que poden ser menys conscients dels riscos, les conseqüències, les garanties i els drets relacionats amb el tractament de dades personals.”*

Així mateix, cal tenir en consideració que l'LOPDGDD ha establert en 14 anys l'edat en la qual els menors poden donar el seu consentiment. Per sota d'aquesta edat es requereix el consentiment del titular de la potestat parental (article 7 LOPDGDD). La implementació del procediment derivat del projecte de decret haurà de tenir en compte aquesta circumstància a l'hora d'avaluar els riscos que se'n deriven.

VI

L'article 13 del projecte de decret regula els centres col·laboradors als quals s'atribueix, entre altres funcions, *“fer els tràmits corresponents al procediment d'acreditació”*. En el mateix sentit l'article 6.3 estableix que *“els centres col·laboradors garanteixen la identitat de les persones que fan la prova (...)”*. L'exercici d'aquestes funcions ha de comportar el tractament de dades personals de les persones que efectuen les proves ACTIC. El projecte de decret fonamenta aquest tractament en un encàrrec del tractament, així estableix: *“D'acord amb el que estableix la legislació específica en la matèria, els centres col·laboradors han de signar l'acord d'encàrrec de tractament de dades de caràcter personal que han d'aplicar per garantir la seguretat de les dades que l'òrgan de gestió de l'ACTIC posa a la seva disposició.”*

Es considera adequada l'aplicació de la figura de l'encarregat de tractament en aquest cas, en la mesura que les entitats col·laboradores gestionaran les dades de les persones que efectuen les proves de l'ACTIC en base a l'habilitació com a entitat col·laboradora de l'administració que es deriva del projecte de decret, realitzant funcions per encàrrec de l'administració competent que és la responsable del tractament. Tanmateix, es proposa una nova redacció de l'apartat 4 d'aquest article, en concordança amb la terminologia de l'RGPD, i en la mesura que l'encàrrec del tractament no només té per objecte garantir la seguretat de les dades (l'encàrrec del tractament es regeix per un contracte o altre acte jurídic que vinculi a l'encarregat respecte del responsable i ha d'establir, com a mínim: l'objecte, la durada, la naturalesa i la finalitat del tractament, el tipus de dades personals, les categories d'interessats i les obligacions i els drets del responsable (art 28.3 RGPD)).

Per tant, es proposa redactar l'article 6.4 en els termes següents :

“D'acord amb el que estableix la legislació de protecció de dades, el centres col·laboradors han de signar l'acord d'encàrrec del tractament de les dades personals necessàries per realitzar les funcions de col·laboració amb l'òrgan de gestió de l'ACTIC que aquest decret o la normativa que el desenvolupi els atribueixi”.

Per altra banda, l'article 14 estableix: *“la declaració responsable també ha d'incloure la conformitat amb l'acord d'encàrrec de tractament de les dades de caràcter personal de les que tinguin accés”*., en relació amb aquesta redacció es recorda que la nova terminologia utilitzada per l'RGPD ja no utilitza el concepte *“dades de caràcter personal”*, si no únicament *“dades personals”*.

La [Guia sobre l'encarregat del tractament al RGPD](#) publicada per aquesta Autoritat identifica els punts clau a tenir en compte en el moment d'establir la relació entre el responsable del tractament i l'encarregat del tractament. Es recomana la seva consulta per establir el contracte d'encàrrec del tractament amb els centres col·laboradors.

VII

L'article 14 regula el procediment de reconeixement dels centres col·laboradors.

Es preveu que els representants legals dels centres *“han de presentar per canals electrònics preestablerts el formulari normalitzat de declaració responsable, on facin constar que compleixen els requisits per a l'obtenció del reconeixement establert en aquest Decret (...)”*.

Tal com s'ha exposat en el fonament II d'aquest informe, la normativa de protecció de dades no seria d'aplicació a les dades dels centres col·laboradors que siguin persones jurídiques.

El procediment de recollida de la informació serà la sol·licitud i/o la declaració responsable, i els corresponents formularis de comunicació de modificacions o cessament de l'activitat. Convé recordar aquí també l'obligació de donar compliment a les obligacions d'informació previstes a l'article 13 de l'RGPD, si escau mitjançant el sistema de doble capa previst a l'article 11 de l'LOPDGDD.

Pel que fa a la presentació per canals electrònics dels formularis normalitzats de declaració responsable (article 14) o la presentació del formulari de comunicació de modificacions o de cessament de l'activitat (article 15), es reproduïxen aquí, les consideracions efectuades al fonament III d'aquest informe en relació amb els sistemes d'identificació i signatura dels interessats, i les obligacions d'ubicació dels serveis de tractament i conservació de la informació relativa a la identificació i signatura previstes, respectivament, als articles 9.3 i 10.3 de l'LPAC.

Per tot això es fan les següents,

Conclusions

Examinat el Projecte de decret pel qual es regula l'acreditació de competències en tecnologies de la informació i la comunicació (ACTIC) es considera adequat a les previsions establertes a la normativa sobre protecció de dades de caràcter personal, sempre que es tinguin en compte les consideracions fetes en aquest informe, en particular les modificacions proposades als fonaments III i VI d'aquest informe.

Barcelona, 10 de març de 2020